

Săgetătorul

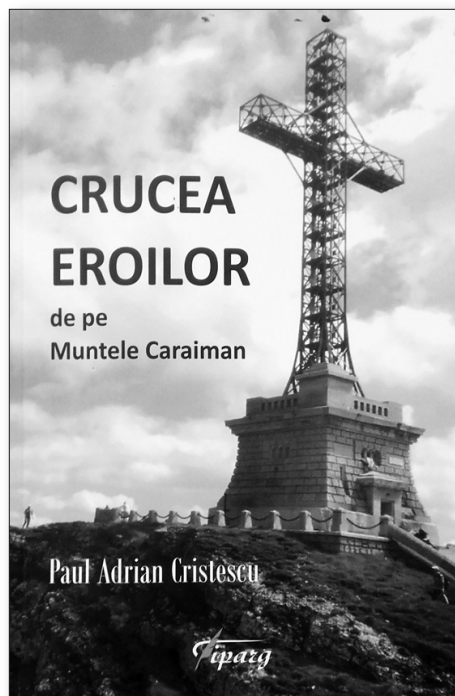
Nr. 978 ■ 9-15 august 2016 ■ Pagini culturale ale cotidianului „Argeșul”

CRUCEA EROILOR

Publicată la foarte scurt timp după Constantin Brâncuși – eternitatea unui artist de geniu apărută în februarie 1916 la Editura Tiparg, *Crucea Eroilor de pe Muntele Caraiman* a lui Paul Adrian Cristescu, publicată tot la Editura Tiparg, apare, iată, în contextul comemorării a 100 de ani de la intrarea României în Războiul pentru Întregirea Neamului. Din *Cuvântul autorului* de la începutul cărții înțelegem tumultul sufletesc care l-a animat în investigarea adevărului cu privire la acest monument al neamului, iar dintr-o mărturisire pe care mi-a făcut-o în discuțiile preliminare, dorința de a scrie o carte despre acest monument, pe care s-o lanseze pe 14 septembrie la Bușteni de Ziua Înălțării Sfintei Cruci.

Bazată pe o *Bibliografie* bogată, lucrarea are trei capitole ample, care pot fi considerate trei părți distincte ale cărții, fiecare subsumând mai multe subcapitole care circumscriu domenii oarecum diferite, dar unite de aceeași idee urmărită de autor: *I. Incursiune în istoria și simbolistica Sfintei Cruci; II. Incursiune în epopeea Primului Război Mondial; III. Crucea Eroilor de pe Muntele Caraiman*. Lucrarea are inserate 20 de fotografii, multe dintre ele inedite, dar și fotografii documentare care ilustrează etapele ridicării monumentului (foto 9-13) preluate din presa vremii, precum și legende și consemnări ale localnicilor despre subiectul abordat.

Spirit contemplativ, dar și iscoditor, Paul Adrian Cristescu pornește de la sentimentul de

mândrie patriotică stârnit de măreția monumentului cu statut de Guinness Book, fiind „cea mai înaltă cruce din lume amplasată pe un vârf montan”, dublat de sentimentul de prețuire pentru eroii care și-au dat viața în lupta cu inamicul pentru apărarea Trecătorii Predeal, între ei aflându-se și străbunicul autorului, Nicolae Guță, și bunicii Avram Cioară și Ion Cristescu, soldați români căzuți la datorie în Primul Război Mondial.

Spirit liric, dar și neobosit căutător al adevărului, Paul Adrian Cristescu pornește de la poezia *Crucea* de Mircea Dem Rădulescu, pe care o găsește în revista „România Eroică” din octombrie 1929, reprodusă ulterior în volumul *Sufletul patriei* din 1940. Întrebarea pe care și-o pune poetul în strofa a treia este fascinantă și pentru tânărul nostru cercetător: „Cine-a urcat-o sus pe munte / Ce mucenic adevărat? / Din care biblică poveste / Sfințita cruce s-a-nălțat?...” Iar răspunsul cel mai plauzibil de la care, de asemenea, pornește îl găsește tot în presa vremii, un articol din „Săptămâna C.F.R.”, nr. 39/1932, semnat de Al. Lascarov-Moldovanu, care sugerează într-o formă ușor stilizată, în aceeași cheie metaforică, povestea adevărată a înălțării Crucii de pe Caraiman.

Având în vedere misterul în care Casa Regală a vrut să învăluie construirea acestui monument, Paul Adrian Cristescu reușește să aducă detalii inedite despre etapele construcției, detalii tehnice despre proiectarea și realizarea ei, documente din arhive privind construcția și reparațiile capitale care au avut loc, Certificatul de la Guinness World Record (Cartea recordurilor), finalizându-și ideile într-un interviu pe care-l ia inginerului Alexandru Dan Bartoc, președintele Fundației Culturale Bartoc, care confirmă toate ipotezele de lucru ale cărții.

Crucea Eroilor de pe Muntele Caraiman de Paul Adrian Cristescu este prima lucrare despre acest monument sintetizând legenda, istoria și credința într-o carte de suflet și de adevăr.

Prof. Marian MIHĂESCU

Muzica zilelor noastre

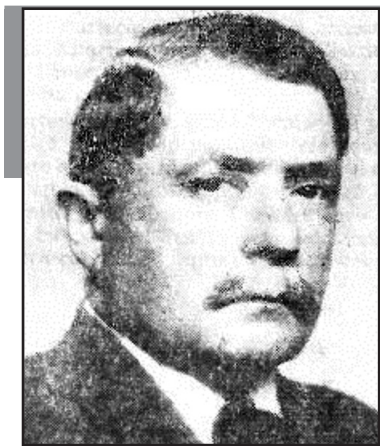
JOP

Adică, Jovem Orquestra Portuguesa. Pe românește, Orchestra de Tineret a Portugaliei. Oaspete super la Sinaia și București. În festivalurile verii, în curs. Eu am văzut-o săptămâna trecută, la Ateneu. Nemișcat am stat cât timp a cântat. Că m-a fascinat și m-a captivat. De am regretat când a terminat că nu a bisat...

Căci m-a cucerit cum i-a rânduit și i-a tălmăcit pe neamț și pe rus. Beethoven și Șostakoviici. Ambii, corifei, în muzică, zmei. Simfoniile lor, cu numărul cinci. Construcții sonore create cu har. Cu forță, tumult și finețe. Semețe, vibrante, mărețe. Etern răspândind frumusețe. Cel puțin așa ni le-au prezentat junii portughezi. Care-au întrecut așteptările, onorând autorii. Voință, știință, putință etalând din plin. Avânt și dorință, subtilitate, discernământ. Elevi și studenți uniți fructuos. În ansamblu amplu, vădit virtuos. Sudat și rodat, ce-a interpretat cum nici n-am visat. Peste mai mult decât minutat...

A dirijat, la superlativ, Pedro Carneiro. De la Lisabona. Percuționist nedezmințit, sigur iscusit. La pult, strașnic pregătit. Precis, cadentat, da' și temperat, când firu' sonor nu-i involburat. Stârnește, strunește, la fix reușește. Cântare de top oferind cu trupa, fără doar și poate. Întru cinstea lor și lauda țării de unde-au sosit, chiar binevenit. Neîndoielnic, prielnic, pe noi ne-au uimit...

Adrian SIMEANU

Întâlnire cu arta

Deși gorjean prin origini, Dumitru Noroce va intra în anele artei plastice naționale ca fiind „cel mai important restaurator de pictură bisericească din perioada interbelică de la Curtea de Argeș”, numele său fiind asociat cu fosta capitală a Țării Românești, unde a locuit o jumătate de secol, între anii 1914 și 1964, când s-a stins din viață, în deplină activitate creatoare, la vârsta de 84 de ani.

Viitorul restaurator de pictură bisericească, dar și apreciat pictor de șevalet, Dumitru Noroce s-a născut la 21 septembrie 1880, fiind primul dintre cei nouă copii ai familiei lui Ion Noroce din satul gorjean Bolboasa Bolboșilor - toponim cu rezonanțe etimologice de mit popular, evocând pe celebrul haiduc Iorgovan care a despica cu paloșul său capul unui balaur ce scuipa „bolboși” dintr-o vâgăună, făcând zgomote

Evocări

Dumitru NOROCEA (1880-1964) (I)

asurzitoare, asemănătoare unei ape care fierbe în clocot...

La școala primară din Bolboși, pasiunea pentru artă a copilului a fost remarcată de învățătorul său surprins de perfecțiunea figurinelor pe care le făcea din lut, excelând în cele ce reprezentau păsări și animale. De aceea, dascălul, intuind talentul elevului, va insista pe lângă părinți să-l dea mai departe la învățătură. Clasa a IV-a va fi urmată la o școală primară din Târgu Jiu, pentru ca, în 1893, Dumitru Noroce să se înscrie la Liceul „Traian” din Turnu Severin, etalându-și, în cursul anilor, talentul de desenator și bucurându-se de aprecierile pozitive ale cadrelor didactice ale liceului pe care îl va absolvi cu succes în anul 1899.

Din păcate, în același an, își pierde mama, iar tatăl său, suportând cu greu moartea soției, întrucât rămăsese singur cu o droaie de copii în grija sa, se îmbolnăvește grav, tânărului absolut revenindu-i misia de a deveni el însuși „cap de familie”, pentru a întreține pe cei opt frați mai mici. În această situație dificilă, Dumitru Noroce renunță la continuarea studiilor și se angajează ca învățător suplinitor la Școala primară Prisăceaua din județul Mehedinți, sperând că salariul lui de dascăl îl va ajuta să iasă din teribilul impas financiar.

La Prisăceaua are șansa de a cunoaște un tânăr zugrav de biserici care „spăla” fresca înnegrită de fumul lumânărilor din bisericuța de lemn a satului, încercând să-i redea strălucirea de odinioară, se împrietenește cu meșterul zugrav și, în timpul liber, îi dă o mână de ajutor, ucenicind, astfel, într-o viitoare profesie pe care o va practica decenii de-a rândul cu rezultate excelente, ducând-o până aproape de perfecțiune. Zugravul rămas, din păcate, anonim îl va îndruma spre studierea erminiilor și a unor lucrări vizând pictura religioasă, împrumutându-i spre lectură „umila lui bibliotecă ambulată”... El este cel care îi însuflă respectul pentru o pictură religioasă realizată în tehnica fresco salvată printr-o restaurare judicioasă și nu distrusă pentru a fi înlocuită cu o alta, operațiune mult mai ușor de efectuat pentru un zugrav lipsit de conștiința valorii istorice a unei opere picturale...

După patru ani ca suplinitor în mediul rural, în afara activității conștiințioase de apostolat, obsedat de cromatica și de varietatea ornamentelor costumelor populare purtate de țărânci, realizează un „Album de motive populare” pe care îl va folosi ulterior în decorarea spațiilor libere de pictură ale

unor lăcașuri de cult, fiind uneori un adept al controversatului „horror vacui” în arta vizuală.

Chemarea destinului

Talentul înăscut și chemarea destinului aveau să-i poarte pașii, în 1903, spre studiile superioare, la Școala națională de arte frumoase din București. Examenul de admitere îi confirmă că pasiunea pentru artă nu era iluzorie; Dumitru Noroce este al treilea admis în ordinea mediilor. Are șansa de a intra în clasa profesorului Ipolit Strâmbu/Strâmbescu [1871-1934], mehedintean de origine, care avusese ca profesori de pictură la înalta școală, unde acum el însuși preda, pe Theodor Aman și pe George D. Mirea. Ipolit Strâmbu se bucura de prestigiul unui excelent autor de manuale de pedagogia picturii, desen și de tehnica desenului, dar și ca fondator al Societății «Tinerimea română», alături de Ștefan Luchian, Constantin Artachino și Nicolae Vermont, societate care își propunea, prin statut, promovarea artei naționale. Anii studenției sunt, pentru Dumitru Noroce, ani de studiu intens și de privațiuni materiale considerabile; este nevoit, pentru a se întreține, să se angajeze, încă din decembrie 1903, la Casa școalelor și a culturii poporului din București, unde copiază planuri de edificare a școlilor sau de restaurare a monumentelor, sub îndrumarea directă a arhitectului T. Părvănescu.

După absolvirea cu brio, în vara anului 1907, a cursurilor Școlii superioare de arte frumoase, Dumitru Noroce, devenit cunoscut în mediile cultural-artistice ale epocii, este angajat împreună cu pictorul N. Bran pentru „împodobirea interioară cu sfinți” a Bisericii Gălbinași din județul Călărași, ctitorită de „boierul Gheorghe Misir, cu cheltuiala mătușii acestuia, Smaranda Rastil”, în 1907. Din păcate, fresca realizată în stil bizantin de către cei doi pictori a fost afectată considerabil de cutremurul din 1977, biserica fiind repictată integral în tempera de Voicu Pascu în anii 1977-1980.

Restaurarea picturii murale de la Biserica mănăstirii Govora – fascinant monument arhitectonic medieval, unul dintre cele mai vechi așezăminte monahale din Țara Românească, decorat mural, în anii 1711-1712, în stil brâncovenesc, de către zugravi aparținând renumitei școli de la Hurez, presupunea angajarea unor pictori specializați în efectuarea unor astfel de operațiuni în tehnica fresco de o dificultate extremă. Dumitru Noroce impresionează, prin calitatea lucrărilor de restaurare a picturii de la Govora din primăvara anului 1908, pe marele om de cultură Ion Kalinderu [1840-1913], pe atunci președintele Secției de istorie a Academiei Române, care, vizitând monumentul ecleziastic, îi solicită realizarea unor copii după frescele Bisericii mănăstirii Govora, dar și ale Paraclisului de la Hurez.

Grigore CONSTANTINESCU

Lector

Scriitori piteșteni antologați

În anul 2013, editura TIPARG a scos pe piața cărții de literatură ANTOLOGIA SCRITORILOR PITEȘTENI - o ediție de lux, socotim, având sub ochii noștri lucrarea de o înaltă tipografică excelent concepută și realizată de un veritabil quartet de profesioniști: „Dumitru Augustin Doman - redactor, Radu Gîrjoabă - corector, Simona Fusariu - tehnoredactare și copertă, și Alexandru Oprea - fotografii copertă”. „Ediție îngrijită și cuvânt înainte de Nicolae Oprea”, Antologia Scriitorilor Piteșteni este opera Centrului Cultural Pitești, cu sprijinul acordat de Primăria Pitești și de Filiala Pitești a Uniunii Scriitorilor din România.

Menirea Antologiei este indiscutabil aceea de certificare selectivă a scriitorilor urbei din Trivale, interferând edificator poezia cu proza - genuri literare „surori”, precum și traducerile, prin atâtea scrieri câți autori au fost incluși între copertile Antologiei, într-un explicit și documentat Cuvânt înainte, realmente o pertinentă Prefață a d-lui Nicolae Oprea - scriitor consacrat de un raft de opere literare (15 volume - menționate în paginile 109-110 ale Antologiei), președintele Filialei Pitești aUSR, care se încheie cu o precizare de un responsabil bun-simț: „Proiectată ca o antologie exclusivă a scriitorilor care trăiesc exclusiv în Pitești, această carte lasă în afara ei o serie de poeți sau prozatori importanți proveniți din alte orașe ale județului Argeș. Așa cum sunt cei de la Câmpulung (Sorin Durdun, Maria Chirtoacă, Liviu Mățăoanu) și grupul compact de la Curtea de Argeș: Calinic Argatu, Dumitru Augustin Doman, George Păun, Gabriela Nedelea). Ordinea scriitorilor grupați în cadrul celor trei secțiuni ale antologiei (membrii Filialei Pitești, membrii altor filiale și neafiliați) este strict alfabetică”. Această „Notă succintă asupra ediției” conchide, pe un ton optimist al distinsului semnatar: „Ar mai fi de adăugat că aceia care nu se regăsesc în antologie lipsesc din diverse motive, care pot fi surmontate în ediția a doua”.

Autorii - titularii ai Filialei Pitești aUSR: Ștefan Dumitru Afrimescu, Allora Albușescu, Liana Alecu, Mircea Bârsilă, Gabriel Cazan, Procopie Clonțea, Conița Lena, Amalia Elena Constantinescu, Virgil Diaconu, Leonid Dragomir, Jean Dumitrașcu, Marin Radu Ene, Magda Grigore, Marin Ioniță, Ion Lică Vulpești, Cezar Mazilu, Sergiu I. Nicolaescu, Cristina Onofre, Nicolae Oprea, Viorel Pătrașcu, Luiza Petre Pârvan, Petru Pistol, Nicoleta Popa, Denisa Popescu, Ion Popescu-Sireteanu, Valentin Predescu, George Rizescu, Liliana Elena Rus, Aurel Sibiceanu, Florian Silișteanu, Florian Stanciu și Ilie Vodăian. Din alte filiale: Dan Rotaru, Elisaveta Novac și Călin Vlășie. Neafiliați: Lucian Costache, Nicolae Eremia, Gheorghe Frangulea, Mihai Ghițescu, Ion Toma Ionescu, Nicolae Ionescu, Alexandru Mărchidan, Dorina Mihai, Viorel Nica, Constantin Păun, Zina Petrescu, Florentin Sorescu, Remus Ștefan, Maria Mona Vâlceanu și Daniela Voiculescu.

(continuare în pagina 7)

Viața bate Poezia...

Supliciile unei vacanțe

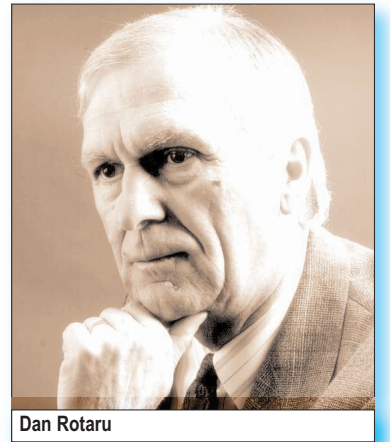
Am fost, din nou, în vacanță (noi avem vacanță, cei care muncesc - concediu!), pentru aproape a 40-a oară, la Casa Scriitorilor de la Neptun. Acolo unde, pentru 11 zile, trebuia să mă simt, ca odinioară, acasă...

De obicei, pe cei ajunși la mare, aceasta îi predispoze la optimism, la dragoste de viață, la iubire de vecinii de cameră sau de plajă. Pe mine, însă, de data aceasta, m-a împins într-o fatalitate simțită aproape organic, fiecare zi din cele unsprezece fiind percepută ca o durere a ființei, ca ultima zi a unui bolnav de însingurare. Dar cel mai mult, în acele zile, mi-a fost dor de mine. Simțeam că nu-mi mai aparțin, că-mi sunt departe, abandonat unei lumi care parcă nu mai avea timp să se întoarcă în sine. Eul meu era în fiecare zi gata de plecare, ca într-un sfârșit imposibil de amânat sau de ocolit. Nu mă puteam împăca deloc cu mine și în fiecare dimineață mă îndoiam că soarele va mai putea să apară, cu toate că eram conștient că asemenea stare mai trăisem cu 24 de ore în urmă. Fiecare început de zi avea inclus și un sfârșit al istoriei acelei zile. Credeam că sunt un expert în evitarea angoaselor, a disperării, pentru că mă știam un as al trăirii și al „administrării” lor. Dar mă înșelasem. Privilegiul de a-mi începe viața cu o bucurie, cu un zâmbet, cu care știam că-i sunt dator soarelui în fiecare zi, se transforma într-un spital

în care luciditatea tăia adânc și fără milă în existența mea. Mă simțeam cerșetorul care, la capătul de început al zilei, se ruga soarelui să-i mai îngăduie rămânerea la intrarea în arena lumii. Ceva scormonea dureros în mine, nu-mi puteam găsi niciun refugiu în nimeni și-n nimic. Salutăm, ca orice om venit pe malul ei, marea, salutăm soarele, sărutăm cu tălpile goale nisipul. Și cu asta totul se retrăgea în matca dezamăgirii. De mine și de lume. În loc să savurez plăcerea de a exista, sorbeam, în tăcerea mea domestică și netrâmbițată, dezamăgirea din zilele precedente. Care erau cam aceleași: decăderea morală (ajunsă uneori până la un primitivism scabros) pe care o purtau, „cu coada-n sus”, unii dintre „vecinii mei de prosop”, mizeria de

dincolo de „oaza de frumos” de la Casa Scriitorilor - mizerie pe străzi, mizerie pe spațiul verde, mizerie pe plajă - tristețea din ochii câinilor vagabonzi, dar mai... umani decât unii dintre semenii mei, urâtenia vestimentară a turiștilor, dincolo de plajă, pe alei și pe străzi, altădată veritabile căi ale eleganței.

Îngenunchat de senzații, ochiul meu plângea uneori, nerezistând acestor biciuiri ale bunului-simț. Mă simțeam în unele momente ca Ovidiu, cândva exilat la Tomis. Și, totuși, „exilul” îl trăiam eu, azi, în 2016. Îmi doream să dorm, să dorm, și să mă trezesc doar atunci când lumea din jur va fi precum cea din gândul și așteptările mele: pură, curată, neperversită și nedecăzută din rangul de lume. Doream (dar câte nu ne dorim într-o viață?). Dar dacă eram lucid și în somn? Ce-mi mai rămânea? Așa că am așteptat să se termine zilele și nopțile vacanței mele. Nu-mi mai rămăsese decât să-i

Dan Rotaru

întorc (absent și dezinteresat de halul în care a ajuns) spatele acelei lumi de la care așteptam altceva. Noroc că, din când în când, prin față, când stam pe o bancă de pe b-dul Trandafirilor, mai trecea câte o pereche căreia-i puteam spune: *Bună ziua, oameni frumoși!* Altfel acest salut ar fi rămas doar o figură de stil. Ca și civilizația, pe plajele de la Neptun.

Dan ROTARU

Rețeta ideală

Poezia, muzica folk și... „Cafeneaua literară”

Meticulos, tenace, îndelung răbdător, vrednic trudit pe „ogorul” literelor, poetul Virgil Diaconu s-a impus nu doar în plan personal prin creațiile sale literare, ci și prin revista pe care o coordonează cum se pricepe mai bine, „Cafeneaua literară”. Publicația, editată grație suportului financiar asigurat de Primărie și Consiliul Local Pitești, este locul prielnic de desfășurare atât a numelor consacrate, cât mai ales a tinerilor debutanți care astfel „sparg gheața” cu micile lor opere, luând un plin contact cu publicul cititor. Virgil Diaconu nu-și

arogă merite, preferând, când vine vorba despre sine, tăcerea specifică monahilor. Însă succesele lui le semnaleză alții, așa cum s-a întâmplat la sfârșitul săptămânii trecute. Mare devorator de reviste literare, interesat de tot ce mișcă pe tărâm cultural, Mihai Cosmin Popescu, realizatorul emisiunii muzicale „Omul cu chitara” de la Radio România Actualități, este un fidel cititor al „Cafenelei” și vineri, la ora 23,30, exact la mijlocul emisiunii difuzate în direct, între două cântece folk care sensibilizează câteodată și inimile de piatră, realizatorul a făcut o scurtă pauză... literară! El a vorbit pe scurt despre apariția unui nou număr al valoroasei reviste de la Pitești, subliniind și meritul incontestabil al „dirijorului” Virgil Diaconu, care conduce cu măiestrie micul colectiv redacțional.

Scriitori, publiciști și folcloriști ai Argeșului

Pro memoria

Ion C. HIRU / Ion CORDEA

(n. 27 iulie 1942, comuna Domnești, județul Argeș)
Redactor șef adjunct, revista de cultură „Pietrele Doamnei”; prozator.

Debut publicistic: „Secera și Ciocanul” (1962).

Colaborări: „Făclia Hidrocentralei”, „Argeșul”, „Tribuna învățământului”, „Argeș Express”, „Muscelul”, „Agero-Stuttgart”, „Reflector argeșean”.

Volume: „Domnești. Oameni de ieri și de azi”, coautor, Editura Rottarymond & Rotarexim, Râmnicu Vâlcea, 2004; „O viață privită din balcon”, Editura Pro Editura, București, 2005; „500 erori de exprimare”, coautor, idem, 2006; „Limba noastră cea română”, Editura Rottarymond & Rotarexim, Râmnicu Vâlcea, 2007 (prima ediție), Editura Alfa, Iași, 2008 (ediția a II-a); „Limba noastră cea română. Unități frazeologice”, idem, 2008; „Teja Papahagi, un aromân așezat cu sfințenie în cartea satului domnesc”, coautor, ediția I, Editura Semne, București, 2009, ediția a II-a, Editura Perpessicus, București, 2009; „Domnești. Arc peste timp. Crâmpie de monografie”, Editura Alfa, Iași, 2009; „Sinteze literare. Gimnaziu și bacalaureat”, Editura Alfa, Iași, 2010; „Umorul domnișanului, formă a existenței sale”, Editura Rotarexim, Râmnicu-Vâlcea, 2010; „Umorul domnișanului, formă a existenței sale”, ediția a II-a revăzută, Editura Alfa, Iași, 2010; „Povestiri adevărate”, idem, 2010; „Așa le-a fost datul”, roman, Editura Tiparg, Pitești, 2011; „Celebrități din negura uitării”, vol. I, idem, 2011; „Celebrități din negura uitării”, vol. II, idem, 2011; „Celebrități din negura uitării”, vol. III, idem, 2012.

Apariții în enciclopedii: „Personalități române și faptele lor 1950-2000”, vol. XXVI, Editura Panfilus, Iași, 2007; „Cronica 2007 a Clubului Iubitorilor de Cultură din Curtea de Argeș”, Editura Dacpress, Curtea de Argeș, 2008; „Personalități române și faptele lor, 1950-2000”, vol. XXXVII, Editura Panfilus, Iași, 2009; „Cronica 2009 a Clubului Iubitorilor de Cultură din Curtea de Argeș”, Editura Rotarexim Râmnicu-Vâlcea, 2010; „Cronica 2010 a Clubului Iubitorilor de Cultură din Curtea de Argeș”, Ed. Rottarymond & Rotarexim Râmnicu-Vâlcea, 2011; Marian Stoica, Margareta M. Onofrei, „Dicționar Biobibliografic. Scriitori, publiciști, folcloriști ai Argeșului (de la Neagoe Basarab până azi)”, ediția I, Editura Argeș Press, Pitești, 2010.

Premii: Premiul I, secțiunea proză, ediția III, Concursul Național Dor de Dor, Cluj, 2008.

Nicolae EREMIA

(n. 3 august 1948, comuna Teiu, județul Argeș)

Poet, prozator, publicist, redactor, fondator de cercuri literare. Studii: Institutul de Învățământ Superior Pitești, Facultatea de Învățământ Tehnic - T.C.M. - promoția 1980. A publicat poezie, proză, cronici și medalioane literare în revistele „Argeș”, „Cafeneaua literară” (redactor), „Societatea literară”, în „Săgetătorul” (supliment literar al cotidianului „Argeșul”), revista „Carpatia” și în volume colective: „Atelier de creație literară”, versuri, Pitești, 1980; „Anii devenirii noastre”, Pitești, 1983; „Arc peste timp”, versuri, București, 1977. În anul 1980 obține premiul revistei „Argeș” la Festivalul de Poezie „Traian Demetrescu” de la Craiova, iar în 1983 - Premiul I pentru poezie la Festivalul interjudețean „Argeșule, plai de dor”. Este membru al Cenaclului literar „Liviu Rebreanu”, Pitești (din 25 ianuarie 1968), membru fondator al cercurilor literare „Ion Pillat” (Ștefănești, 1967), „Errou Ion Ștefănoiu” (1970, în timpul stagiului militar), „Metamorfoze” (1976), Arpechim Pitești. Membru al Ligii Scriitorilor din România. Autorul volumului de versuri „Roțile de osândă”, Editura Tiparg, 2007, a lucrării „TEIU din Valea Mozaacului”, Editura ALEAN, Pitești, 2015 - monografia comunei Teiu și a volumului de eseuri literare „Trompetist la curtea scriitorilor”, Pitești, Tiparg, 2016. Este inclus în: „Enciclopedia valorilor argeșene - Cine e cineva în Argeș”, Pitești, 2004, Dicționarul biobibliografic „Scriitori, publiciști, folcloriști ai Argeșului (de la Neagoe Basarab până azi)”, Ed. „Argeș Press”, Pitești, 2010, ediția I; „Antologia scriitorilor piteșteni”, Pitești, 2013; Antologie literar-artistică Napoca Nova, Nr. 3, Cluj Napoca, 2014; Anthologie de poesie roumaine Poetes, vos papiers!, Ed. Tipo Moldova, Iasi, 2014. În anul 2013 a obținut diploma „Fiu al Argeșului și Muscelului”; în domeniul „Cultură”. În anul 2015 obține „Premiul pentru cel mai reprezentativ cercetător, culegător sau valorificator al folclorului argeșean” acordat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș.

Grigore CONSTANTINESCU

(n. 5 august 1933, Poenărei-Corbi, județul Argeș)

Om de cultură, publicist, editor, etnograf. Muzeograf, Complexul Muzeal Golești. Coordonator, Oficiul Județean Argeș pentru Patrimoniul Cultural Național. Redactor, „Cartea Eroilor Argeș” (1984).

Organizator expoziții dedicate caselor memoriale: Vladimir Streinu (Teiu), Ion Pillat (Izvorani), George Topârceanu (Nămiești), Liviu Rebreanu (Valea Mare - Podgoria) etc.

Volume: „Argeș. Ghid turistic al județului” (1979, în colaborare); „Destine literare” (1999); „Confesiuni literare” (2003); „Solilocvii” (2004); „Stație din circumstanțe” (2005) etc.

Alte lucrări reprezentative: „Monumente memoriale din Argeș. Cruci de piatră” (1999); „Ceramica din Argeș și Muscel” (2001); „Corbi-Muscel. Monografie etnoculturală” (2006); „Rezistența armată anticomunistă de pe versanții sudici ai Munților Făgăraș” (2006); „Argeș - Dicționar etnocultural” (2008); „Poenărei-Muscel. Monografie etnoculturală” (2008); „Epopoea Rezistenței anticomuniste din Poenărei-Muscel” (2009); „Stăpâni - Argeș - România. Carte de identitate europeană” (2009, în colaborare); „Argeșul monumental. Enciclopedie patrimonială”, Editura Alean, Pitești, 2011.

Dorina MIHAI

(n. 6 august 1975, Pitești, județul Argeș)

Profesoară de limba franceză, traducătoare, publicistă, poetă, prozatoare, dramaturg. Cronicar literar, Cenaclul „Liviu Rebreanu”, Pitești; colaborator, „Săgetătorul” (supliment cultural al ziarului „Argeșul”).

Volum reprezentativ: „Jean Nicolas Arthur Rimbaud și traducerea poetică în limba română” (2002). Traduceri: Andrei Chourachi, „Iubirea puternică precum moartea” (1994); Patrice Van Eersel, Catherine Maillard, „Mă dor strămoșii”, în colaborare, Editura Philobia, București, 2011.

Distincții: laureată, Concursul Județean „Pe aripile poeziei” (2005).

Marin Z. MOCANU

(n. 6 august 1926, Mozăceni-Deal, județul Argeș)

Profesor universitar doctor, lingvist; rector, fondator al învățământului superior argeșean; redactor, publicist; lector, Universitățile din Torino și Milano. Redactor responsabil, revista „Cum vorbim”; participant, anchete dialectale în Țara Hațegului, Bucovina și Maramureș, colective de elaborare a lucrărilor academice: „Gramatica limbii române”, 1954; „Dicționarul limbii române contemporane”, 1956-1957.

Colaborări: „Studii și cercetări lingvistice”, revistă a Academiei Române, lucrări semnate și în revista americană „Language and Language Behavior Abstracts”, San Diego (SUA); membru, colectivul de redactare a „Tratatului de istorie a limbii române”, volumul IV, „Limba română între anii 1640 și 1780”, „Limba română între 1780 și 1880”, „Limba română după 1880 până astăzi”.

Alte lucrări reprezentative: „Fonetica limbii române” (1969); „Lexicologie. Vocabularul limbii române contemporane” (1970); „Exerciții pentru învățarea limbii italiene” (1978); „Probleme de morfologie a limbii române” (1993); „Probleme de fonetică, lexicologie și formarea cuvintelor” (1994); „Formarea cuvintelor în limba română”, în colaborare (1999); „Introducere în studiul limbii române, note

Polemică, pamflet sau... pălăvrăgeală?

În demersurile mele publicistice nu am încercat niciodată să vând castraveți la grădinari, conștient că cei cărora mă adresez se pricep mult mai bine la grădinăritul cuvântului scris. Am căutat doar, pe cât posibil, să fiu bine documentat, abordând teme, cred eu, care au stârnit interesul cititorilor. Altfel nu mi s-ar fi rezervat niciun centimetru de spațiu în suplimentul cultural al prestigiosului ziar „Argeșul”, „Săgetătorul”, știindu-se exigența redacției, a domnului prof. Mihai Golescu, în selectarea articolelor pe care să le încredințeze tiparului. Totuși, cineva (nu-i mai spun numele, persoană ambițioasă!) m-a „sanționat” printr-un „mesaj” tulburător, caracteristic temperamentului său agresiv, pentru afirmația că poetul din generația optzecistă, Liviu Ioan Stoiciu, „a intrat în conștiința publică”. Da, îmi susțin și acum laudativa sintagmă, cu rugămintea să fiu înțeles, stimați cititori, că m-am referit la conștiința unui public literar, la cei care au umplut sala „Ars Nova” a Centrului Cultural Pitești, ascultând timp de o oră conferința despre poezie a invitatului Liviu

Ioan Stoiciu. Conferința de la care nelineșita mea contestatară, pentru care eu sunt doar un „moșulică”, a lipsit. Așa se face că am intrat în țărâțe fără să vreau, să nu zic „în polemică”. Nevoit să-mi pun apărători, am apelat tot la spiritul maioreșcian.

Prin definiție, polemica este un schimb de idei pe seama unui subiect sau a unei teme din sfera culturii, artei, istoriei, religiei, sociologiei, fără ca cei implicați în „conflictul de idei” să recurgă la expresii indecente. Orice afirmație trebuie susținută cu argumente solide, convingătoare, lăsând „ideile să se războiască, oamenii să fie civilizați”. Mentorul junimist îmi amintește cât de civilizată s-a desfășurat confruntarea cu criticul-sociolog Constantin Dobrogeanu-Gherea, de asemenea onest și moderat, fiecare aducând argumente în susținerea celor două teorii de estetică literară: „artă pentru artă” și „artă cu tendință”. Fără insulte și fără afectarea imaginii pe care și-au dobândit-o prin operele lor critice, dar și prin poziția autoritară în societatea românească. Referindu-se la poezie, olimpianul Maiorescu respinge amestecul influențelor străine, pentru ca fondul creațiilor autohtone „să nu rămână gol de specificul național” (teoria „formelor fără fond”). Socialistul Dobrogeanu-Gherea era de părere că arta literară trebuie să oglindească problemele societății, realismul și tendințele vieții sociale. Multă cerneală s-a consumat între scriitori și critici pe seama acestor principii, epigramistul Cincinat Pavelescu, în câteva versuri, fixând verdictul corect:

„Te miri cum este cu puțință
Să vezi pe Critici că se ceartă:
Când pentru arta cu tendință
Când pentru arta pentru artă!
Și-n vrajba lor înflăcărată
Să nu-i auzi niciun moment
Vorbind de arta-adevărată,
Adică arta cu... talent!”

În avalanșa polemicii literare cu Maiorescu avea să intre și precursorul simbolismului românesc, Alexandru Macedonski. Dacă fondatorul „Convorbirilor literare” susținea că „ideea sau obiectul exprimat prin poezie trebuie să fie totdeauna un simțământ sau o pasiune, niciodată o cugetare”, fondatorul revistei „Literatură” insistă că „poezia trebuie să conducă la cugetare, fără să fie ea însăși cugetare”.

Desebirile de vederi ale corifeilor scrisului românesc nu aveau nimic comun cu atacul la persoană. Imprudența a săvârșit-o orgoliosul poet Macedonski, față de Eminescu, publicând, cu vehemență și cruzime, vestita epigramă la adresa poetului-gazetar, în luna și ziua îmbolnăvirii sale (iunie 1883), atrăgând, cum spune G. Călinescu, „indignarea unanimă”. Poate suflatele lor se vor fi împăcat în fața lui Dumnezeu! Cred că și iubitorii de poezie au contribuit la împăcarea lor postumă, citindu-le creațiile poetice cu aceeași bucurie. Un arbust de liliac aflat la mormântul lui Macedonski atrage atenția acelorași trecători care merg să se reculegă la teiul lui Eminescu, la cimitirul Bellu, din capitală. Cine credeți că l-a plantat?

Mi-e dor de această lume pe care nu am cunoscut-o, când văd câtă vrajbă există în zilele noastre, când totul alunecă în pălăvrăgeală, nici măcar în pamflet. Are și pamfletul regulile lui de stil și de bun-simț, de respectare a limbii literare, trivialitățile devenind obositoare pentru orice cititor, ca și trimiterile în alte zone în afara contextului urmărit. Cine nu respectă regulile jocului se face de râsul lumii!

Georghe MOHOR

Mihai Cosmin Popescu nu obișnuiește să promoveze publicații de acest fel, ci doar festivaluri de folk sau alte manifestări muzicale apropiate de acest gen, iar faptul că a făcut o excepție și a vorbit despre o revistă literară de provincie este un lucru îmbucurător. De altfel, poezia și muzica folk se îmbină de minune și conform sfatului sugerat de omul de radio, citirea „Cafenelei literare” tolănit pe un fotoliu, cu o cafea aburindă în față, într-o încăpere în care fundalul acustic dominant este muzica folk, ar fi rețeta ideală a unui ceas relaxant, provocator de intense trăiri spirituale...

Eduard TOMAZIU

de curs și materiale auxiliare (2000); „Cursuri de fonetică, lexicologie”, „Istoria limbii române” și „Gramatica comparată a limbilor romanice”, 2000-2002 (în colaborare); „Limba română contemporană. Vocabularul” (în colaborare), Editura Paradigme, 2005; „Influența italiană asupra limbii române”, Editura Paralela 45, Pitești, 2006; „Limba română contemporană. Formarea cuvintelor” (în colaborare), Editura Tiparg, Pitești, 2010 etc.

Ileana Silvia CIORNEI

(n. 8 august 1957, comuna Dârmănești, județul Argeș)

Director, FSEd; lector universitar doctor, Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe ale Educației; publicistă. Membră, The Dickens Fellowship. Referent științific, lucrări de specialitate.

Participare, Cambridge Certificate, Londra (1994).

Volum reprezentativ: „English and Romanian Idioms”, în colaborare, Editura Sitech, Craiova, 2010; „Dinamica și expresivitatea argoului în limba română”, Editura Tiparg, Pitești, 2012.

Preocupări literare: traduceri, poezia americană.

Nicolae PRELIPCEANU

(n. 10 august 1942, Suceava, județul Suceava)

Stabilit (1955) în Curtea de Argeș.

Poet, publicist, prozator. Editorialist, „România liberă”, și redactor-șef, „Viața românească”. Redactor, „Tribuna”, redactor-șef adjunct, „Lucașfărul”; membru, secretar,USR; consilier-șef, Inspectoratul pentru Cultură București și SAI; director, TV SOTI; vicepreședinte, Alianța Civică.

Activitate literară: debutează cu versuri în „Contemporanul” (1962), publică un ciclu de poezii în „Tribuna”.

Lucrări reprezentative: „Turnul înclinat”, București, 1966; „Antu”, București, 1968; „131 iluzii”, Cluj, 1971; „Vine istoria”, Cluj, 1972; „Arheopterix”, București, 1973; „Vara unui fost campion de pian”, proză scurtă, Cluj, 1973; „Întrebați fumul”, interviuri literare, Cluj, 1975; „Dialoguri fără Platon”, București, 1976; „De neatins, de neatins”, versuri, Iași, 1978; „Tunelul norvegian”, roman, Cluj, 1980; „Fericit prin corespondență”, Iași, 1982; „Zece minute de nemurire”, Cluj, 1983; „Degetul de gheață”, București, 1984; „Arma anatomică”, București, 1985; „Scara interioară”, Cluj, 1988; „Mașina de uitat”, București, 1990; „Binemuritorul”, București, 1996; „Un teatru de altă natură”, versuri, București, 2006; „Odioseca. Un jurnal pe sărite”, publicistică, Iași, 2011; „Portret sumar al unui necunoscut de altădată”, versuri, Editura Tipo Moldova, 2011; „La pierderea speranței”, Editura Casa De Pariuri Literare, 2012.

Antologia „Ce-ai făcut în noaptea Sfântului Bartolomeu” (Editura Eminescu, București, 1999) conține versuri din plachetele „De neatens, de neatens”, „Jurnal de noapte”, „Fericit prin corespondență”, „Binemuritorul”.

Premii: Premiul Uniunii Scriitorilor pentru publicistică

(1976), pentru poezie (1978, 1982, 1996); Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” pentru Opera Omnia pe anul 2012, Botoșani, 2013; Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj; Premiul Opera Omnia, decernat de revista „Argeș” (2014) ș.a.

Tudor DIACONU

(n. 8 august 1930, Băreștii de Vede, județul Olt)

Stabilit în Pitești (1953).

Profesor doctor, istorie, publicist. Poet, dramaturg, prozator. Secretar, Cenaclul literar „Liviu Rebreanu”; membru și secretar științific al Filialei Argeș a Academiei Oamenilor de Știință. Fondator (1990), revista de cultură și artă „Omu”.

Colaborări: „Flacăra”, „România liberă”, „Argeș”, „Secera și ciocanul” etc.

Lucrări reprezentative: „Marea dragoste” (1976), „Teava” (1981); „Limba vorbită de Adam și Eva - acte de identitate ale neamului românesc”, I și II, 1996; „Marile serbări” (1999); „Scriera secretă”, vol. I, Editura Obiectiv, Craiova, 2003, reeditată, Editura Miracol, București, 2007, vol. II, Editura Miracol, București, 2004; „Medicina sacră. Miracolul medicinei geto-dace”, idem, 2005; „Dacia - Țara Zeilor” (în colaborare), idem, 2005, reeditată, 2012.

In memoriam

Paul DICU

(n. 1 august 1926, Topana, județul Olt - d. 19 aprilie 2008, Pitești, județul Argeș)

Inspector școlar, Secția de Învățământ a Regiunii Argeș; secretar, Societatea de Științe Istorice din România, Filiala Pitești, cercetător în domeniul arheologiei, istoric, profesor, publicist.

Lucrări reprezentative: „Paleoliticul inferior în Piemontul Cotmeana și Despresiuina Sibiu”, București, 1974; „Vechimea Piteștilor”, Pitești, 1979; „Istoria municipiului Pitești”, în colaborare, Editura Academiei Române, București, 1988; „Pitești. Tradiție și contemporaneitate. Eseuri istorice”, în colaborare, Pitești, 2008. Alte volume, în colaborare: „Pitești. Ghid de orăș”, Editura Sport Turism, București, 1985; „Pitești 600. Pagini de istorie”, Pitești, 1986.

Distincții: Diploma de Onoare a Municipiului Pitești, 1998.

Ion Marin IOVESCU

(n. 6 august 1912, Spineni, județul Olt - d. 9 august 1977, Bughea de Jos, județul Argeș)

Prozator, publicist, profesor.

Debut: 1934, „România literară”, revistă condusă de Liviu Rebreanu.

Colaborări: „Sburătorul”, „Vreamea”, „Revista Fundațiilor Regale”, „Argeș” etc.

Volum reprezentativ: „Nuntă cu bucluc”, debut editorial, cu o prefață de Eugen Lovinescu, București, 1936; „O daravă de proces”, București, 1941; „Oameni degeaba”, București, 1943; „Lacrimi pe pâine”, București, 1967; „Nuntă cu bucluc. Oameni degeaba. O daravă de proces”, cu o postfață de E. Lovinescu, București, 1969; „Soare cu dinți”, București, 1974; „Marea vălvătaie”, București, 1977.

Ion M. DINU

(n. 8 august 1920, satul Saru, comuna Valea Mare, județul Dâmbovița - d. 19 ianuarie 2009, Pitești, județul Argeș)

Istoric literar, memorialist, publicist, editor. Doctor în filologie. Inspector școlar al regiunii Argeș; profesor de limba română, Liceul „I.C. Brătianu”; director, Liceul „Al. Odobescu”, Pitești; inspector general, Inspectoratul Școlar Județean Argeș; colaborator, Enciclopedia Argeșului și Muscelului.

Lucrări reprezentative: „Monografia Școlii Normale și a Liceului Alexandru Odobescu Pitești”, Tipografia Argeș, Pitești, 1969; „Studiu monografic despre N.I. Apostolescu”, Editura Scrius Românesc, București, 1983; „Figuri de dascăli argeșeni”, volumul I, Editura Complexului Muzeal Golești, Pitești, 1991, și volumul II, Editura Paralela 45, Pitești, 2001; „Oameni de seamă ai Argeșului de ieri și de astăzi”, volumele I-II, Editura Tiparg, Pitești, 2005-2006.

Editor: „Ediție de Studii și portrete literare”, de N. I. Apostolescu, Editura Dacia, București, 1983.

Distincții: Profesor fruntaș (1965); Ordinul muncii (1968).

Margareta ONOFREI

De procurat!

Dicționarul biobibliografic

Vă reamintim că a apărut cea de-a doua ediție a „Dicționarului biobibliografic. Scriitori, publiciști, folcloriști ai Argeșului (de la Neagoe Basarab și până astăzi)”, la Editura „Argeș Press”. Cartea are 430 de pagini și poate fi procurată de la secretariatul ziarului „Argeșul” (b-dul Republicii nr. 88) din Pitești, tel. 0248-217704.

DICTIONAR BIOBIBLIOGRAFIC

SCRITORII, PUBLICIȘTI,
FOLCLORIȘTI AI ARGEȘULUI
(de la Neagoe Basarab până azi)

Argeș Press - 2016

Scriitori piteșteni antologați

(urmăre din pagina 6)

O lectură obligatoriu succintă, dictată de spațiul tipografic, mi-o asum cu riscul imposibilei acoperiri a fluviului poetic și epic, lăsat să curgă între copertile acestei valoroase Antologii. „Ascultă noaptea, femeie, și auzi-o cum strigă/ După cei plecați, poate, sau la cei care stau să vină./ Ascultă-i strigătul și mângâie-i rănile uitate deschise/ Și nu uita, sunt și rănile lumii./ Chiar dacă lumii aceleia nu i-a păsat niciodată de noi/ Mângâie-i rănile și adoarme-o!” (Șt. D. Afrimescu); „Știu, luntrea de argint te va purta/ spre tărâmul uitării/ Încă te mai zăresc, flămură a dimineților înmiresmate/ Petală de crin adormită pe catafalcul de rouă!/ Poate că, precum Ofelia, eu voi mai pluti/ o vreme pe râul de cerneală/ Sau poate că, pe drumuri de cenușă și fum./ Voi porni către mare./ Pe cer-zăbranic imens acoperind și marea./ Pe țărniș - scoici sparte - cioburi ale chipului tău” (Liana Alecu, „Lohengrin”); „Drama intelectuală a omului modern constă în faptul că nu mai găsește un sprijin în formula socratică: «Știu că nu știu nimic». El știe atât de multe încât nu mai știe ce nu se știe” (Leonid Dragomir, „Despre filosofie, filosofi, profesori”); „Mobilitatea ineputabilă a textului literar se inspiră inclusiv din transformarea perpetuă a noastră ca cititori, iar întâlnirea cu cartea necităită îl îmbogățește pe cel care o trăiește și va putea fi împărtășită și cu alții, cu atât mai mult cu cât acesta se va baza pe ceea ce are el mai profund.

Ascultarea atentă și nuanțată a textelor, dar și a noastră înșine, o amintește pe aceea pe care o așteptăm în mod rațional de la psihanaliză, a cărei primă funcție este aceea de a-l elibera pe cel ce apelează la ea de constrângerile sale interioare și de a-l deschide, astfel, la capătul unui drum pe care el singur îl hotărăște, către toate posibilitățile sale de creație” (Magda Grigore, fragment din eseu „Meritele nonlecturii” - publicat de România literară nr. 35/2011); „Păienjonoaica părea hidos de prietenoasă. - Adică? - Continuumul nu suportă o groapă decât... - Sunt prizonier în altă lume? - ... programată. Binénteles că ești!” (Cezar Mazilu, „Fapt divers”); „Cum să nu tremuri înaintea unei petunii/ când se agață de umbrele răsăritului/ ca pâna unei bărci de-un palid cocor?/ Patima florii adună-ntr-o coapse/ toată marea luminii./ Așa s-a înrobii, pesemne dintotdeauna/ ce era frumos și trebuia să moară” (Denisa Popescu); „Certificat de divorț printre haine pus un șort/ gulerul e ridicat soarele e pus cu mâna unde face baie zâna/ unele femei atinse de luceafăr agățate răsturnând luna pe spate/ primăvara este chioară ca o iapă ca urzica unui sfânt de la cernica doare doamne dumneata la din nou duminică și o serie pe de rost dincolo de cum a fost/ pară măritată ești ori de dincolo de stea numai măritata mea.” (Florian Silișteanu, „2. Certificat de divorț - exemplar unic”).

Serghe BUCUR

Extremism și moderație

„O lume fantastică deasupra și sub noi se mișcă!/
Pământul pentru noi trudește./ Pământul ne iubește!”

(Din volumul „De vorbă cu Îngerul”)

Extremismul este definit ca o atitudine, o doctrină a unor curente politice. El desemnează idei sau acțiuni considerate extreme, exagerate sau utopice și neadaptate la lumea reală. Cel mai adesea se propagă cu metode violente și agresive care au ca scop o schimbare radicală. Într-o democrație sunt acceptate toate formele de grupări atâta timp cât ele sunt într-o stare relativă de echilibru. Pericolul constă în faptul că acțiunile extreme se pot termina cu conflicte militare interstatale. Pentru noi, românii conștienți, parte a civilizației ortodoxe, „extremism” este tot ce contravine legilor și principiilor noastre de existență și care ne pune în pericol realizarea scopului nostru în viață.

Extremiștii zilelor noastre sunt considerați cei de stânga care propagă comunismul, socialismul sau anarhismul, cei de dreapta care reprezintă neofascismul, precum și - cei mai periculoși - extremiștii islamiști. Anxietatea, nesiguranța, stresul sunt factorii care îi dispun pe mulți tineri să se angajeze în acte extremiste, deși o mare parte beneficiază de multe drepturi și servicii în țările în care trăiesc, de care s-ar bucura și unii tineri din țara noastră, dacă le-ar avea.

Definițiile, iată, se rezumă în general la aspectul politic, întrucât extremismul a apărut în epoca modernă. Trist este - semnalează un tânăr moldovean, într-un articol intitulat „Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!”, poezie scrisă pe timpul colectivizării, pentru care comuniștii l-au condamnat la moarte pe autor, în 1958, și despre care scria mai târziu criticul literar Nicolae Manolescu că s-a făcut o confuzie între „legionarismul lui Radu Gyr și anticomunismul poeziei în cauză”, iar criticul Alex Ștefănescu a afirmat: „Dacă nu am ști că Radu Gyr a fost legionar în tinerețe, n-am avea nimic legionar în această poezie” - că personalități de seamă ale țării noastre au fost și mai sunt catalogate drept extremiști, deși ei s-au situat pe axa valorică a neamului românesc. Când scriu aceste rânduri, îmi vine în minte motivația lui Radu Gyr: „... nu pentru pogoane, ci pentru văzduhul tău liber de mâine, ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!”

Ne întrebăm în ce scop s-a făcut aceasta? Din prostie, necunoaștere sau intenționat pentru diminuarea, chiar distrugerea prestigiului țării? „Orice român conștient trebuie să știe că nu cei care își apără pământul, sărăcia și identitatea istorică sunt extremiști, ci acei care încearcă să înlocuiască identitatea noastră cu una străină și înrobitoare...”, a fost răspunsul, pentru a lămuri confuzia în care se scaldă unii,

nevoit sau intenționat, și pentru a le lumina mințile.

Se etichetează de multe ori fals, la modul general, se derutează în acest mod oamenii și acest fapt devine periculos, prin confuzie și agitație.

În fine, plonjând în filozofie, genialul Blaise Pascal (sec. XVII) sesiza faptul că simțurile noastre „nu zăresc nimic extrem”, cu alte cuvinte ele nu ne sunt date pentru a folosi extremele, „ele ne scapă sau, noi, lor: Prea mult zgomot ne asurzeste, prea multă lumină ne orbește, o distanță prea mare sau prea mică împiedică vederea, o vorbire prea lungă sau prea scurtă este obscură...” Ca atare, omul, în mod normal, caută moderația în viață și nu extremismul. Moderația îi poate aduce liniștea și armonia acestei vieți. Altfel, cruzimea extremismului se instituie în locul compasiunii - sentiment de înțelegere și de compătimire față de suferințele și nenorocirile cuiva, de înțelegere și de compătimire față de suferințele și nenorocirile cuiva, de înțelegere și de compătimire față de suferințele și nenorocirile cuiva, de înțelegere și de compătimire față de suferințele și nenorocirile cuiva.

Trăim un moment critic, deși pământul are posibilitatea de a ne susține și hrăni, sărăcia se extinde, bogăția se concentrează în mâinile unor oameni lacomi. Nu se ține seama de condițiile noi ale vieții, de necesitatea găsirii unor soluții care să readucă demnitatea omului în planul ei regesc. Și atunci soluția extremiștilor umple acest gol al înțelegerii cu violență, crimă, distrugere. Se așteaptă cu înfrigurare un salt al mentalității, al conștiinței, un salt făcut cu rațiune, dar și în spirit umanist. Cine-l va face și când? Fiindcă timpul nu așteaptă, el se scurge luând cu el ideile nedefinite și lăsând în urma lui degringolada vieții noastre.

Moderația este o atitudine moarecum legată de toleranță, o atitudine care ar trebui să convingă pe cât mai mulți să fie îngăduitori - atât cât se poate - și să aleagă calea de mijloc în toate, stând și îndelung judecând... Atitudinea moderată înseamnă micșorare, reducere, cumpătare, măsură, adăugându-i-se sfatul util și pe înțelesul tuturor ca omul să fie cuminte cât și cum trebuie. Firea omului, spunea Plutarh - scriitor și moralist de origine greacă, gânditor al Romei Antice - este cea care „prin învățatură păstrează moderația și aruncă excesul”. Moderația ține de bunul-simț căpătat prin experiență și învățatură și duce, în practică, la dreapta măsură, la alegere corectă, la echilibru.

Aristotel, importantul filozof al Greciei Antice, spunea la vremea sa: „Calea de mijloc are avantajul de a produce cel mai bun mod de a fi”. El împărțea virtuțile în cele raționale - înțelepciunea, înțelegerea și cumințenia - și în virtuți morale - dărnicia și măsura - fiindcă, spunea el, când vorbim despre un caracter moral noi nu spunem că este înțelept sau înțelegător, dar că este blând sau măsurat. Dacă virtutea rațiunii se dezvoltă prin învățatură - deci are nevoie de experiență și timp - virtutea morală se capătă prin obișnuință: „Vom numi pe omul care păstrează calea de mijloc - blând, și media va fi numită blândețe. [...] Drumul de mijloc în toate trebuie lăudat mai mult, iar extremele nu sunt de lăudat, ci de condamnat. [...] Adevărul, cel care ține calea mijlocie, ar fi numit sincer, și mijlocia - sinceritate. Deformarea ei în sensul excesului este numită lăudăroșenie și omul - lăudăros”.

Parte din neliniștii tineri de astăzi, dar și imaturii vârstnici ar trebui să gândească și să se liniștească, fiindcă viața este a tinerilor, ei își vor pregăti „așternutul” în care se vor odihni. Dar cum să aștearnă când alți „nebuni” se aruncă în aer sinucigându-se, renunțând astfel la viață?

Extinzând noțiunea, moderația reprezintă trăirea și aplicarea măsurii în toate: în viața privată și în cea publică, în viața politică și în religie, în cultură și educație, în respectarea spațiului privat al celui alt, în cântărirea și echilibrarea tuturor situațiilor potențiale generatoare de dezechilibru. Moderația - după cum se înțelege - se situează la polul opus exagerării care provoacă indignare, violență, izolare sau revendicare prin războire. Deoarece privește atitudinea, moderația se poate manifesta în limbaj, vestimentație, modul de reacție, comportament. Menținând echilibrul se pot corecta și se pot deschide drumuri spre o bună înțelegere. Pentru a fi posibile toate acestea, moderația îi învață pe toți ca fiecare să asculte și opinia celui alt, înainte de a-și forma și expune propria opinie.

Moderația este mama toleranței, spun unii, pentru că numai oamenii moderați pot accepta toleranța. A tolera înseamnă să poți accepta alteritatea și să fii îngăduitor; să admiti că nu numai tu ai dreptate, nu numai religia ta există, că oamenii sunt de rase diferite, de culori diferite, de opinii diferite, având grade de inteligență diferite. Să fii conștient și să accepți variația și diferența, întrucât felul în care comunicăm, relaționăm, este cartea noastră de vizită pe care o prezentăm lumii. Ascultarea părerii celui alt este o artă care necesită calmul interior și renunțarea la orgoliu propriu, la prejudecățile care se interpun între noi și cei pe care îi ascultăm. S-a vorbit mult și despre răbdare, înțelegere, iertare și iubire, necesare în găsirea unei căi favorabile vieții. Să practici moderația și toleranța nu necesită un mare efort, trebuie doar „să trăiești și să-ți lași și pe alții să trăiască”, ne sfătuiesc unii. Atitudinea în moderație pleacă de la respectul pe care trebuie să-l ai față de cel de lângă tine și „dacă nu poți să iubești, măcar să nu urăști! Dacă nu poți face binele, măcar să nu faci răul! Dacă nu poți da sfaturi bune, măcar nu induc în eroare. Dacă nu poți ajuta, nu da speranțe și nu înșela”. Aceste atitudini sunt determinate de civilizație și de educație. Educația religioasă ajută în mod semnificativ în abordarea acestor atitudini de moderație, iertare și iubire.

Lipsa de moderație a produs multe nenorociri oamenilor. Din lipsă de moderație și toleranță, în numele religiilor care ar trebui să fie civilizatoare s-au purtat războaie, au fost omorâți oameni pe motive rasiale, a fost practicată sclavia, au fost și sunt oprimate popoare, iar aceste idei au fost transmise, din generație în generație, în numele dreptății lor închipuite, de către așa-numiți fanatici, fanatismul născându-se din frică, ură, frustrare și o percepție acută a inferiorității. Fanaticul încearcă să te convingă cu forța în ce să crezi, ce apartenență să ai, ce îți trebuie, el considerând că știe ce este mai bine pentru tine, atitudine total opusă modului de viață care adoptă principiul democrației.

Moderația, cumpătarea nu trebuie judecată ca o virtute defensivă, ci una în principal combativă, care are în vedere provocările viitorului, fără a omite lecțiile și avertismentele trecutului. Ea este o virtute a cărei practică presupune o bună doză de curaj și autocontrol alături de viziune, un acut simț al proporțiilor. Moderația trebuie să fie virtutea legiuitorilor, pentru a păstra o minte egală în orice vreme, fie ele vremuri bune, fie de cumpănă.

Dar adevărata moderație își cunoaște propriile limite; ea nu este întotdeauna o garanție a succesului politic și uneori este chiar potrivnică lui. Mai mult chiar, există momente istorice când nu se cade să fii moderat - consideră unii - pentru care moderația este și rămâne o virtute

paradoxală. „Extremismul în apărarea libertății nu e un viciu, iar moderația în promovarea dreptății nu e nici ea o virtute”, afirma politicianul american Barry Goldwater (1909-1998). Tot el spunea că „a insista asupra forței... nu înseamnă pălăvrăgeală despre război, ci despre pace”. Iată cum, perceput ca fragil, conceptul lasă porți deschise!

Lipsa virtuților politice necesare și acceptate teoretic, precum smerenia, răbdarea și moderația, în special moderația, este problema cea mai gravă a timpului în care trăim. Cauza ar fi lipsa de idei și direcții clare ale acestei lumi. În aceste condiții, grupări fundamentaliste exercită așa-numitul radicalism și extremism, caracterizat printr-o politică lipsită de moderație, nedemocratică, intolerantă.

În altă parte a lumii se decide soarta uneia dintre cele mai mari puteri - Statele Unite ale Americii. Putem spune că trăim într-o perioadă importantă a istoriei, iar mintea rațională nu poate prevedea clar viitorul. Ne putem imagina sau intui, dar pentru aceasta ar trebui să ieșim din sfera raționalului. Einstein spunea că „imaginația și intuiția sunt un dar divin, pe când mintea rațională este numai servitorul ei. Noi am creat o societate în care servitorul a devenit stăpân”.

Un profesor de istorie de la Princeton University din statul New Jersey a scris de curând un articol cu titlul: „Este Donald Trump un nou Barry Goldwater?” Și articolul se încheie cu fraza: „Va fi candidatura Trump o repetare din 1964? Acest rezultat este departe de a fi clar”.

Scriitorul filozof evreu francez Henry Bergson (1859-1941), ale cărui idei au pătruns în literatură prin intermediul operei lui Proust, își exprima opinia în lucrarea „Les deux sources de la morale et de la religion” (Două surse ale moralei și religiei): „Umanitatea poate să se fi civilizat, societatea poate să se fi transformat, noi pretindem că tendințele oarecum organice pentru viața socială au rămas ceea ce erau la origine. Putem să le regăsim, să le observăm. Rezultatul e limpede: structura morală originară și fundamentală a omului este făcută pentru societăți simple și închise”. Dar mai spunea în continuare că voința omului, gândirea lui și geniul desfid orice previziune: „Prin intermediul acestor voințe geniale, elanul de viață care străbate materia obține de la aceasta, pentru viitorul speței, promisiuni despre care nu putea fi vorba când se constituia speța. Mergând de la solidaritatea socială la fraternitatea umană, noi rupem cu o anumită natură, dar nu cu orice natură...”

Pentru a ne consola temerile, să ne gândim la spusele autorului american John C. Maxwell (n. 1947): „Oamenii optimiști își mențin o mentalitate bazată pe soluții, văzând o rezolvare în fiecare problemă și o posibilitate în fiecare imposibilitate”.

Vavila POPOVICI

Manuscrisele se primesc la redacția ziarului „Argeșul”,
b-dul Republicii nr. 88, Pitești. Tel. 0248/217704 și 0248/210060
e-mail: argesul@gmail.com www.ziarulargesul.ro

Săgetătorul
Director coordonator - Mihai GOLESCU